

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την πρόταση νόμου «Ο περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Παρόντες:

Κυριάκος Χατζηγιάννης, πρόεδρος	Ανδρέας Πασιουρτίδης
Ονούφριος Κουλλά	Πανίκος Λεωνίδου
Νίκος Σύκας	Χρύσης Παντελίδης
Κώστας Κώστα	Σταύρος Παπαδούρης
Γιαννάκης Γαβριήλ	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από την ίδια στις 23 Ιουνίου 2022, σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 28 Ιουνίου, στις 12 Ιουλίου και στις 11, 18 και 25 Οκτωβρίου 2022. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή μελέτησε την εν λόγω πρόταση νόμου κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, για λόγους που προκύπτουν από τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου, ώστε να επέλθουν ορισμένες αλλαγές οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για την ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας των αποφάσεων και των εξουσιών της ΕΠΑ.

Ειδικότερα, στην πρόταση νόμου, όπως αυτή είχε αρχικά κατατεθεί στη Βουλή,

προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Τροποποίηση των διατάξεων της υφιστάμενης νομοθεσίας που αφορούν τη θητεία του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ, ώστε αυτή να είναι πενταετής έως επταετής και να δύναται να ανανεωθεί για μία φορά. Επίσης το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του να καθορίζει κατάλληλο σύστημα περιτροπής της θητείας του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ, ώστε να μη συμπίπτει ο διορισμός τους.
2. Απαγόρευση στον πρόεδρο και στα μέλη της ΕΠΑ να απασχολούνται με διαδικασίες που αφορούν εξουσίες και αρμοδιότητες της ΕΠΑ οι οποίες δύναται να προκαλέσουν σύγκρουση συμφερόντων για περίοδο τριών (3) ετών μετά την αποχώρησή τους από την εν λόγω θέση αντί για περίοδο δύο (2) ετών, όπως προβλέπεται στην υφιστάμενη νομοθεσία.
3. Δημοσίευση του κώδικα δεοντολογίας ο οποίος αφορά τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ ύστερα από έγκρισή του από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού αντί από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, όπως προβλέπεται στην υφιστάμενη νομοθεσία.
4. Απαγόρευση στον πρόεδρο και στα μέλη της ΕΠΑ να είναι μέλη οποιασδήποτε συντεχνίας ή σωματείου ή οργάνωσης.
5. Προσθήκη στις αρμοδιότητες της ΕΠΑ και της αρμοδιότητας για διεξαγωγή διαβούλευσης με το κοινό για θέματα πολιτικής του ανταγωνισμού στη Δημοκρατία.
6. Αύξηση του ύψους των διοικητικών προστίμων που δύναται να επιβληθούν σε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε περίπτωση παράβασης των προβλεπόμενων στην υφιστάμενη νομοθεσία διατάξεων από δέκα τοις εκατό

(10%) σε δώδεκα τοις εκατό (12%) και από ένα τοις εκατό (1%) σε τρία τοις εκατόν (3%) επί του κύκλου εργασιών τους κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος της σχετικής απόφασης της ΕΠΑ.

7. Αύξηση του ύψους των διοικητικών προστίμων και των χρηματικών ποινών που δύναται να προβλέπουν οι κανονισμοί που εκδίδονται δυνάμει της υφιστάμενης νομοθεσίας από ογδόντα πέντε χιλιάδες ευρώ (€85.000) σε τριακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ (€350.000).
8. Παροχή δυνατότητας στην ΕΠΑ να καθορίζει στην απόφασή της για επιβολή διοικητικού προστίμου ότι, σε περίπτωση που αυτό καταβληθεί εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης της απόφασής της ή εντός άλλης ταχθείσας από αυτήν προθεσμίας, το εν λόγω διοικητικό πρόστιμο θα μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατόν (20%).
9. Υποβολή της ετήσιας έκθεσης της ΕΠΑ στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, η οποία θα περιλαμβάνει, πέραν των προβλεπόμενων πληροφοριών, και πληροφορίες αναφορικά με θέματα πολιτικής και στρατηγικής προτεραιοτήτων για την προστασία του ανταγωνισμού για το έτος που αφορά η εν λόγω έκθεση και για το επόμενο έτος.

Στο πλαίσιο της συζήτησης της πρότασης νόμου την επιτροπή απασχόλησαν κυρίως τα ακόλουθα θέματα:

1. Η εισαγωγή συστήματος για την εκ περιτροπής θητεία του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ, ώστε να μη συμπίπτουν οι θητείες τους.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ και η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας εξέφρασαν την άποψη ότι οι συχνές αλλαγές στη σύνθεση της ΕΠΑ που θα προκύψουν από την εφαρμογή της προτεινόμενης διάταξης θα έχουν ως αποτέλεσμα την ανάγκη επανεξέτασης όλων των

υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν της κατά την αλλαγή της θητείας, αφού, βάσει των διατάξεων του άρθρου 22 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου.

Περαιτέρω, η πρόεδρος της ΕΠΑ τόνισε ότι η διαφορετική διάρκεια στη θητεία των μελών ενδέχεται να προκαλέσει προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία της ΕΠΑ, γιατί δε θα δίδεται ο απαιτούμενος χρόνος για ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης και λήψης απόφασης υπό την ίδια σύνθεση του οργάνου. Συναφώς, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας αναφέρθηκε περαιτέρω στη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα τελευταία χρόνια υπήρξε ακύρωση αποφάσεων της ΕΠΑ σχετικά με τη σύνθεση ή τη συγκρότησή της.

2. Η αύξηση από δύο (2) σε τρία (3) έτη του χρονικού διαστήματος απαγόρευσης στον πρόεδρο και στα μέλη της ΕΠΑ να απασχολούνται μετά την αποχώρησή τους από την εν λόγω θέση με διαδικασίες που σχετίζονται με εξουσίες και αρμοδιότητες της ΕΠΑ.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ δήλωσε ότι η προτεινόμενη ρύθμιση θέτει σε δυσμενέστερη θέση τον πρόεδρο και τα μέλη της ΕΠΑ έναντι άλλων κρατικών αξιωματούχων, οι οποίοι, σύμφωνα με τον περί του Ελέγχου της Ανάληψης Εργασίας στον Ιδιωτικό Τομέα από Πρώην Κρατικούς Αξιωματούχους και Ορισμένους Πρώην Υπαλλήλους του Δημοσίου και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμο, αποκλείονται από την ανάληψη εργασίας μόνο για τη χρονική περίοδο των δύο (2) ετών από την ημέρα αποχώρησης ή αφυπηρέτησής τους. Περαιτέρω, η ίδια επισήμανε ότι για σκοπούς διασφάλισης της μη ύπαρξης

σύγκρουσης συμφερόντων και ασυμβιβάστου στην υφιστάμενη νομοθεσία ήδη προβλέπεται ότι ο πρόεδρος και τα μέλη της ΕΠΑ, μετά την αποχώρηση από τη θέση τους, απαγορεύεται να απασχολούνται με διαδικασίες οι οποίες αφορούν σε υποθέσεις στις οποίες συμμετείχαν κατά τη λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένων και αυτών που βρίσκονται ενώπιον της ΕΠΑ για σκοπούς επανεξέτασης ή ανάκλησης. Επιπροσθέτως, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε ότι εγείρονται ζητήματα αντισυνταγματικότητας σχετικά με την προτεινόμενη διάταξη, λόγω του ότι αυτή αντίκειται στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής και της ελευθερίας του επαγγέλματος. Συναφώς, δήλωσε ότι η Βουλή πρέπει να τεκμηριώσει επαρκώς την ύπαρξη της ανάγκης για διαφοροποίηση του χρονικού διαστήματος της απαγόρευσης ανάληψης εργασίας για τον πρόεδρο και τα μέλη της ΕΠΑ σε σχέση με τους άλλους κρατικούς αξιωματούχους στη βάση της αρχής της αναλογικότητας.

3. Η απαγόρευση στον πρόεδρο και στα μέλη της ΕΠΑ να είναι μέλη οποιασδήποτε συντεχνίας ή σωματείου ή οργάνωσης.

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ δήλωσε ότι στην υφιστάμενη νομοθεσία ήδη διασφαλίζεται η αμεροληψία της κρίσης του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ και ως εκ τούτου η προβλεπόμενη στη σχετική διάταξη απαγόρευση της ιδιωτικής απασχόλησής τους σχετίζεται με θέσεις ή απασχόληση που ενδεχομένως να επηρεάσει το αμερόληπτο της κρίσης τους σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους. Σύμφωνα με την ίδια, η συμμετοχή του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ σε συντεχνία, σωματείο ή οργάνωση δε διαφαίνεται ότι θα επηρεάσει το αμερόληπτο της κρίσης τους. Συναφώς, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας επισήμανε ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση περιορίζεται το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και της

προσχώρησης σε συντεχνία, το οποίο διασφαλίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη συμμετοχή σε συντεχνία, και περαιτέρω αναφέρθηκε μεταξύ άλλων σε σχετική νομολογία, σύμφωνα με την οποία η συμμετοχή σε πολιτικό κόμμα δε δύναται να είναι εξ υπαρχής απαγορευτική.

4. Η προσθήκη στις αρμοδιότητες της ΕΠΑ της αρμοδιότητας για διεξαγωγή διαβούλευσης με το κοινό για θέματα πολιτικής του ανταγωνισμού στη Δημοκρατία.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ δήλωσε ότι η ΕΠΑ δεν καθορίζει πολιτική ανταγωνισμού, αλλά εφαρμόζει τον νόμο που αφορά στον ανταγωνισμό. Συναφώς, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας εξέφρασε τον προβληματισμό της για τη φαινομενική διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της ΕΠΑ με την προσθήκη και αρμοδιότητας καθορισμού πολιτικής.

5. Η αύξηση του διοικητικού προστίμου που δύναται να επιβάλει η ΕΠΑ από δέκα τοις εκατό (10%) σε δώδεκα τοις εκατό (12%).

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εφαρμόσει μέγιστο ύψος διοικητικού προστίμου έως δέκα τοις εκατό (10%) και παράλληλα επισήμανε τα προβλήματα που ενδεχομένως να προκύψουν στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μία παράβαση θα αφορά σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη.

6. Η μείωση του διοικητικού προστίμου κατά είκοσι τοις εκατό (20%) σε περίπτωση που αυτό καταβληθεί εντός σαράντα πέντε (45) ημερών.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα η πρόεδρος της ΕΠΑ δήλωσε ότι η προτεινόμενη διάταξη θα έχει ως αποτέλεσμα την υπονόμευση της αποτελεσματικής εφαρμογής

του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού, αφού εξουδετερώνει τη χορηγούμενη έκπτωση η οποία προβλέπεται σε σχετικούς κανονισμούς που εκκρεμούν ενώπιον της επιτροπής προς έγκριση αναφορικά με την εφαρμογή του προγράμματος επεικούς μεταχείρισης. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πρόεδρο της ΕΠΑ, με την προτεινόμενη διάταξη, σε περίπτωση επιβολής προστίμου, οι επιχειρήσεις, αντί να επιλέγουν να συνεργαστούν με την ΕΠΑ για σκοπούς απόδειξης των παραβάσεων με βάση τα προβλεπόμενα στο πρόγραμμα επιείκειας σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς, θα επιλέγουν να καταβάλλουν το μειωμένο ποσό του προστίμου, διατηρώντας το συνταγματικό τους δικαίωμα να προσβάλλουν τις αποφάσεις της ΕΠΑ ενώπιον του δικαστηρίου, αξιώνοντας παράλληλα την καταβολή τόκων από τη Δημοκρατία σε περίπτωση ακύρωσης της απόφασής της.

Η εκπρόσωπος του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας συμφώνησε με τις πιο πάνω θέσεις, οι οποίες εκφράστηκαν από την πρόεδρο της ΕΠΑ και την εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, αποφάσισε να διαγράψει από το κείμενο της πρότασης νόμου ορισμένες από τις πρόνοιές της, ώστε να προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Δημοσίευση του κώδικα δεοντολογίας ο οποίος αφορά τους κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων του προέδρου και των μελών της ΕΠΑ ύστερα από έγκρισή του από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού αντί από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, όπως προβλέπεται στην υφιστάμενη νομοθεσία.
2. Απαγόρευση στον πρόεδρο και στα μέλη της ΕΠΑ να είναι μέλη οποιασδήποτε συντεχνίας.
3. Υποβολή της ετήσιας έκθεσης της ΕΠΑ στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή

Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, η οποία θα περιλαμβάνει, πέραν των προβλεπόμενων πληροφοριών, και πληροφορίες αναφορικά με θέματα πολιτικής και στρατηγικής προτεραιοτήτων για την προστασία του ανταγωνισμού για το έτος που αφορά η εν λόγω έκθεση και για το επόμενο έτος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, εισηγείται, κατά πλειοψηφία του προέδρου και των μελών της βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Δημοκρατικού Κόμματος, την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

25 Οκτωβρίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.02.063.114-2022

NK/XA/ME